

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 640/2018-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. novembra 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa), zo sudcu Ladislava Orosza a sudcu Miroslava Duriša predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED], [REDACTED], zastúpených advokátkou JUDr. Elenou Ľalíkovou, Podbrezovská 34, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Co 153/2017 a v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Co 97/2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. novembra 2018 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľky“), ktorou namietajú porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 153/2017 a v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Co 97/2013 (ďalej len „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka [REDAKOVANÉ] spolu so svojim nebohým manželom [REDAKOVANÉ] podala 11. júla 2012 Okresnému súdu Lučenec (ďalej len „okresný súd“) návrh na začatie konanie o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam. Konanie je vedené pod sp. zn. 12 C 75/2012.

Okresný súd rozsudkom sp. zn. 12 C 75/2012 zo 17. januára 2013 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) žalobu zamietol. Sťažovateľka [REDAKOVANÉ] spolu s nebohým manželom [REDAKOVANÉ] podali proti rozsudku okresného súdu odvolanie, na základe ktorého krajský súd rozsudkom sp. zn. 15 Co 97/2013 z 23. októbra 2013 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) rozsudok okresného súdu potvrdil.

Proti rozsudku krajského súdu podali sťažovateľka [REDAKOVANÉ] spolu s nebohým manželom [REDAKOVANÉ] dovolanie. V roku 2014 po smrti žalobcu [REDAKOVANÉ] do dovolacieho konania vstúpili sťažovateľky [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] ako právne nástupkyne žalobcu [REDAKOVANÉ].

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 3 Cdo 887/2015 z 13. júla 2017 rozsudok krajského súdu zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

Sťažovateľky v odôvodnení svojej sťažnosti uvádzajú:

„Predmetná vec vôbec nie je zložitá, ba práve naopak tvorí každodenná súčasť rozhodovania súdov a ani postup sťažovateľov v nej nemožno považovať za obštrukčný. Preto možno konštatovať, že na celej dĺžke konania sa výlučne podieľa iba krajský súd, keď z celkovej dĺžky konania 6 rokov a 4 mesiace, sa vec už vyše 5 a pol roka v nerozhodnutom stave nachádza na odvolacom súde. Preto ústavný súd môže vysloviť porušenie označených základných práv sťažovateľov v namietanom odvolacom konaní a prikázať mu, aby ďalej konal bez zbytočných prieťahov /čl. 127 ods. 1, 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a/ zákona o ÚS/.“

Sťažovateľky v sťažnosti navrhujú, aby ústavný súd prijal nález:

„Základné právo [redacted], [redacted] a [redacted], garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, postupom Krajského súdu v B. Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Co 153/2017 /predtým 15 Co 97/2013/ porušené boli.

Krajskému súdu Banská Bystrica prikazuje vo veci vedenej pod sp. zn. 15 Co 153/2017 konať bez zbytočných prieťahov.

[redacted], [redacted] a [redacted] priznáva finančné zadosťučinenie v sume po 6 000 EUR každej osobitne, ktoré im je Krajský súd B. Bystrica povinný vyplatiť do 2 mesiacov.

[redacted], [redacted] a [redacted] priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 574,70 € /za 2 úkony po 230,25 € + 2 x 9,21 RP = 478,92 € + 20 % DPH, t. j. 95,78 €/, ktorú je Krajský súd B. Bystrica povinný vyplatiť na účet JUDr. Eleny Ľalikovej do 2 mesiacov od právoplatnosti nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Sťažovateľky namietajú, že postupom krajského súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu ich základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (ďalej len „označené práva“).

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom...

Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru EŠLP k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08, I. ÚS 326/2010).

II.1 K namietanému porušeniu v sťažnosti označených práv postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Co 97/2013

O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti smerujúcej proti zbytočným priet'ahom v súdnom konaní ide predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom alebo rozhodnutím orgánu štátu nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktorý vylučuje, aby ten orgán (krajský súd) porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (III. ÚS 263/03, IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, III. ÚS 342/08).

Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru môže vyplývať aj z toho, že porušenie uvedených práv sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, v ktorom už v sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy označený všeobecný súd meritórne rozhodol pred jej podaním (II. ÚS 184/06), a preto už k namietanému porušovaniu týchto práv nečinnosťou tohto súdu v čase doručenia sťažnosti nemohlo dochádzať (m. m. II. ÚS 387/06).

Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (napr. IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 73/05).

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty.

Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie tohto práva ešte mohlo trvať (napr. I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02). Ak v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu už nemôže dochádzať k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde), pretože konanie o takej sťažnosti pred ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (m. m. I. ÚS 6/03). Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri Miroslav Mazurek proti Slovenskej republike, rozhodnutie o sťažnosti č. 16970/05 z 3. 3. 2009).

Ústavný súd konštatuje, že predmetom predbežného prerokovania sťažnosti je v tejto časti preskúmanie opodstatnenosti tvrdenia sťažovateľiek, podľa ktorého postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Co 97/2013 malo dôjsť k porušeniu ich v sťažnosti označených práv.

Ústavný súd dopytom na krajskom súde zistil, že konanie vedené na krajskom súde pod sp. zn. 15 Co 97/2013 trvalo od 22. marca 2013, keď bol spis postúpený krajskému súdu na konanie a rozhodnutie o podanom odvolaní, a skončilo rozsudkom krajského súdu sp. zn. 15 Co 97/2013 z 23. októbra 2013. Následne krajský súd vec expedoval najvyššiemu súdu na rozhodnutie o podanom dovolaní.

Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že k namietanému porušovaniu v sťažnosti označených práv na uvedenom skutkovom základe v čase podania sťažnosti postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Co 97/2013 už nemohlo dochádzať, a preto sťažnosť v súlade s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

II.2 K namietanému porušeniu v sťažnosti označených práv postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Co 153/2017

Ústavný súd pri sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy odmieta sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú, ak „vzhľadom na skutočnosť, že celková doba konania pred súdom, ako aj postup zákonného sudcu nesignalizovali reálnu možnosť zbytočných prietahov, a tým ani porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy“ (II. ÚS 109/03), resp. ak „argumenty v sťažnosti sťažovateľa nepreukázali v čase podania sťažnosti takú intenzitu porušenia označeného základného práva, aby bola sťažnosť prijatá na ďalšie konanie“ (II. ÚS 93/03, II. ÚS 177/04). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti dopytom na krajskom súde zistil, že po rozhodnutí najvyššieho súdu o podanom dovolaní v napadnutom konaní sa vec vrátila krajskému súdu na ďalšie konanie 2. augusta 2017 a bola jej pridelená sp. zn. 15 Co 153/2017. Vo veci nebolo dosiaľ krajským súdom opätovne rozhodnuté.

Ústavný súd v súlade so svojou predchádzajúcou judikatúrou, podľa ktorej „nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy“ (napr. II. ÚS 57/01, III. ÚS 59/05), dospel k záveru, že aj v danej veci ide o takýto prípad, pretože konanie okresného súdu nevykazuje také znaky nečinnosti, ktoré by v čase rozhodovania ústavného súdu boli ústavne významné.

V okolnostiach danej veci doba konania na krajskom súde po vrátení veci z najvyššieho súdu nie je neprimerane dlhá (v čase predbežného prerokovania sťažnosti napadnuté konanie trvá 16 mesiacov na jednom stupni).

Ústavný súd v nadväznosti na uvedené poukazuje aj na rozhodovaciu prax a judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva v obdobných veciach, podľa ktorej v civilných veciach dĺžka súdneho konania na jednom stupni v trvaní dva až tri roky v závislosti od povahy veci nie je v rozpore s právom na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Nad rámec uvedeného ústavný súd k argumentu sťažovateľiek, že „*vec sa už vyše 5 a pol roka nachádza v nerozhodnutom stave na odvolacom súde*“, uvádza, že toto tvrdenie nekorešponduje so zisteniami ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti, na základe ktorých sa vec momentálne nachádza na krajskom súde od 2. augusta 2017 do súčasnosti, čo predstavuje obdobie 16 mesiacov. Ústavný súd konštatuje, že krajský súd v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Co 97/2013 konal od 22. marca 2013 do 23. októbra 2013, a teda vec rozhodol za sedem mesiacov. Zvyšné obdobie sa vec nachádzala mimo dispozície krajského súdu, a to na základe podaného dovolania na najvyššom súde, a teda krajský súd nemohol uvedené konanie v tomto období nijako ovplyvniť.

Na tomto základe ústavný súd sťažnosť sťažovateľiek v tejto časti po predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľiek v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. novembra 2018